





Rådgivning som alla tjänar på

Om Greppa Näringen

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning där miljömålen, företagets lönsamhet och en robust livsmedelsproduktion står i fokus. Rådgivningens mål är minskad klimatpåverkan, minskad övergödning, säker användning av växtskyddsmedel och ett rikt odlingslandskap. I Greppa Näringen arbetar du frivilligt med åtgärder tillsammans med rådgivaren. Du kan välja mellan drygt 50 rådgivningsmoduler.

Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna och företag inom lantbruksbranschen. Rådgivningen finansieras av medel från EU och nationellt via Sveriges strategiska plan för EU:s jordbrukspolitik.

Vem kan bli medlem?

Generellt riktar sig den enskilda rådgivningen med besök av en rådgivare till dig som brukar minst 50 hektar eller har 15 eller fler djurenheter. Undantag från det generella storlekskravet finns för till exempel rådgivning om biogas eller om du odlar grönsaker på friland. För gårdar med hästverksamhet krävs minst 10 hästar. Storlekskravet gäller inte för rådgivningsmoduler som riktar sig till grupper. Det finns även andra undantag som din rådgivare eller kontaktperson för Greppa Näringen på länsstyrelsen kan upplysa om.

Greppa Näringens rådgivning är ofta relevant för både konventionell och ekologisk produktion.



Så fungerar rådgivningen

Startbesök

Det första besöket är en startrådgivning där du och rådgivaren gör en rundvandring och går igenom gårdens förutsättningar. Rådgivaren berättar om Greppa Näringsens utbud av rådgivningar och ni bestämmer gemensamt vilka ni tror kommer att göra störst nytta på gården. Ni går också igenom olika hållbarhetsområden och i de flesta fall görs en växtnäringsbalans. Resultatet blir en rådgivningsplan som normalt sträcker sig över tre år och som fokuserar på din gårds specifika förutsättningar.

Rådgivning

Under några år arbetar du och de rådgivare som är inriktade på din typ av produktion, igenom olika rådgivningsmoduler enligt planen. Rådgivningsplanen uppdateras vid varje rådgivning eller när du önskar det. Ett till två besök

per år är ett normal intervall. Under den tiden brukar det också vara klokt att göra minst en uppföljande växtnäringsbalans och en Hållbarhetsanalys. Du kan se vilka rådgivningar som erbjuds i ditt län på Greppa Näringsens webbplats eller genom att kontakta din länsstyrelse.

Uppföljning

Ett uppföljningsbesök görs vanligtvis efter fyra till sex rådgivningsbesök. Du och din rådgivare diskuterar vilka miljöåtgärder som gjorts på gården, vad som fungerat bra och mindre bra och vad som återstår att göra. En ny växtnäringsbalans beräknas och en hållbarhetsanalys görs för att mäta vad som hänt på gården sedan starten. Om behov och intresse finns planerar du och rådgivaren in fortsatt rådgivning.

Växtodlingsgård



INLEDNING

Startrådgivning med växtnäringsbalans

AVSTÄMMNING

Uppföljningsbesök med hållbarhetsanalys

RÅDGIVNING som föreslås för växtodlingsgårdar

- › Hållbarhetsanalysen
- › Diken och dränering
- › Bördighet och kolinlagring
- › Kvävestrategi
- › Klimatkollen inkl. upprepning
- › Upprepad växtnäringsbalans
- › Fosforstrategi
- › Växtskydd
- › Markpackning
- › Våtmark
- › Precisionsodling
- › Test av mineralgödselspridare
- › Underhåll av diken
- › Biologisk mångfald
- › Vattenförsörjning på gården

Mjolk-, nöt-, lammgård



INLEDNING

Startrådgivning med växtnäringsbalans

AVSTÄMMNING

Uppföljningsbesök med hållbarhetsanalys

RÅDGIVNING som föreslås för mjolk-, nöt-, lammgård

- › Hållbarhetsanalysen
- › Utfodring
- › Diken och dränering
- › Grovfoderodling
- › Betesstrategi
- › Energikollen
- › Klimatkollen inkl. upprepning
- › Upprepad växtnäringsbalans
- › Bygg
- › Växtskydd
- › Fosforstrategi
- › Markpackning
- › Våtmark
- › Vattenförsörjning på gården

Grisgård



INLEDNING

Startrådgivning med
växtnäringsbalans

AVSTÄMNING

Uppföljningsbesök
med hållbarhetsanalys

RÅDGIVNING som föreslås för grisgårdar

- › Hållbarhetsanalysen
- › Bördighet och kolinlagring
- › Utfodring
- › Energikollen
- › Diken och dränering
- › Klimatkollen inkl. upprepning
- › Kvävestrategi med stallgödsel
- › Upprepad växtnäringsbalans
- › Bygg
- › Växtskydd
- › Fosforstrategi
- › Markpackning
- › Våtmark
- › Vattenförsörjning på gården
- › Biologisk mångfald

Hästgård



INLEDNING

Startrådgivning
miljövänlig hästhållning

AVSTÄMNING

Uppföljningsbesök
med hållbarhetsanalys

RÅDGIVNING som föreslås för hästgårdar

- › Fosforstrategi
- › Diken och dränering
- › Grovfoderodling
- › Kontroll av foderstater
- › Betesstrategi
- › Bygg
- › Våtmarksplanering
- › Klimatkollen



1Aa

Startbesök med växtnäringsbalans

Under startbesöket går du och rådgivaren igenom gårdens förutsättningar. Rådgivaren berättar om Greppa Näringens utbud av rådgivningar och ni bestämmer gemensamt vilka ni tror kommer att göra störst nytta. Ni går också igenom de olika hållbarhetsområdena, gör en växtnäringsbalans och enas om en rådgivningsplan för de kommande åren.

1Ah

Startbesök miljövänlig hästhållning

Under startbesöket går du och rådgivaren igenom gårdens förutsättningar. Startbesöket är inriktat på miljöpåverkan från hästverksamheten och ni diskuterar till exempel utformning av hagar och hantering av hästgödseln. Vid besöket räknar ni på stallgödselmängder för att jämföra med kravet på lagringsbehov. Om behov och intresse finns planerar du och rådgivaren in fortsatt rådgivning.

Uppföljning och hållbarhetsanalys

Efter 6-8 rådgivningsbesök är det dags för uppföljning. Du och din rådgivare diskuterar vilka miljöåtgärder som gjorts på gården. Vad har fungerat bra, mindre bra och vad återstår att göra? En ny växtnärbalans beräknas och en hållbarhetsanalys görs. Om behov och intresse finns planerar du och rådgivaren in fortsatt rådgivning.

Hållbarhetsanalysen

Med Hållbarhetsanalysen får du en överblick över gårdens hållbarhetsarbete. I en genomgång av sex olika hållbarhetsområden med fokus på den miljömässiga hållbarheten får du insikt om vad som görs bra idag och var det finns förbättringspotential. Hållbarhetsindikatorerna är: övergödning, klimat, energi, markhälsa, biologisk mångfald och växtskydd. Planera gärna in en hållbarhetsanalys tidigt i din rådgivningsplan. Tillsammans med rådgivaren bestämmer du de viktigaste områdena för fortsatt rådgivning. Här finns det också möjlighet att planera in ett uppföljande samtal (1D).

Hållbarhetsanalysen - uppföljande samtal

I ett uppföljande samtal 6-12 månader efter Hållbarhetsanalysen stämmer rådgivaren och du av hur det går med de åtgärder som prioriterades vid analysen. Här har du möjlighet att få stöttning och inspiration till fortsatt arbete med relevanta åtgärder på gården.

Upprepad växtnärbalans

Genom att regelbundet göra en växtnärbalans kan du följa upp flödena av växtnäring på din gård. Balansen ligger till grund för mycket av den övriga rådgivningen i Greppa Näringen. Bland annat behövs växtnärbalansen när du gör en Hållbarhetsanalys (1C). Beroende på produktionsinriktning finns det olika rådgivningar där en upprepad växtnärbalans ingår.



Fältet



11Aa

Kvävestrategi på gårdar utan organisk gödsel

En genomtänkt kvävestrategi minimerar riskerna för kväveläckage och växthusgasutsläpp samtidigt som den ger en bättre ekonomi. Rådgivaren utgår från din senaste växtnäringsbalans, växtföljd och gödslingsplan och beräknar kväveeffektiviteten i förhållande till lönsamheten för gårdens grödor.

Tillsammans diskuterar ni förslag till åtgärder som optimerar kvävegödslingen med hänsyn till bland annat förfrukt, precisionsodling och odling av fånggröda.

11Ab

Kvävestrategi på gårdar med organisk gödsel

Genom att styra och anpassa kvävegivan i ett system med organisk gödsel kan förluster via läckage och ammoniak- och klimatgasavgång minska. Rådgivaren utgår från din senaste växtnäringsbalans, växtföljd och gödslingsplan och beräknar kväveeffektiviteten i förhållande till lönsamheten för gårdens grödor.

Tillsammans diskuterar ni förslag till åtgärder som optimerar kvävegödslingen med hänsyn till bland annat stallgödselns effekter och förfrukt.

Fosforstrategi

Med en gårdsanpassad strategi utnyttjas fosfor optimalt samtidigt som den minimerar fosforförluster via dränering och ytavrinning. Tillsammans går du och rådgivaren igenom din senaste markkarta, växtnärbalans, växtföljd och gödslingsplan. Ni diskuterar var det finns risk för fosforförluster och vilka åtgärder som kan vara lämpliga. Hänsyn tas bland annat till markens innehåll av lättillgänglig fosfor, dräneringen, fältets lutning och strategier för jordbearbetning samt eventuell djurproduktion och stallgödsel.

Kvävestrategi på ekologiska gårdar

En genomtänkt kvävestrategi minimerar riskerna för kväveläckage och växthusgasutsläpp samtidigt som den ger en bättre ekonomi. Rådgivaren utgår från din senaste växtnärbalans, växtföljd och gödslingsplan och beräknar vilket kväveläckage som nuvarande gödslingsplan ger.

Tillsammans diskuterar ni förslag till åtgärder som optimerar kvävegödslingen med hänsyn till bland annat efterverkan av gröngödslingsvallarna och av andra kvävefixerande grödor. Ni tittar också på hur kväveläckaget kan minskas vid mekanisk ogräsbekämpning och annan jordbearbetning. En väl genomtänkt odlingsstrategi ger en uthållig växtföljd med hänsyn till förfruktsvärde, ogräs och sjukdomar.

Minskad markpackning

Minskad markpackning gör att dina grödor får ett bättre rotsystem och ett bättre upptag av växtnäring. Du och rådgivaren inventerar markpackningsrisken på gården genom att titta på gårdens maskiner och besöker några representativa fält. För att minska risken för markpackning kan aktuella åtgärder till exempel vara att se över hjullaster, ringtryck och typ av däck eller markfrämjande åtgärder som förbättrad dränering och tillförsel av organiskt material.

Bördighet och kolinlagring

Rådgivningen hjälper dig att väga samman växtföljdens påverkan på den långsiktiga bördigheten i odlingen. Fokus ligger på åtgärder som ökar markens bördighet med hänsyn till kolinlagring och odlingsekonomi. Även effekter på utlakning och växthusgasutsläpp tas upp. Du och rådgivaren går igenom växtföljden och andra åtgärder som påverkar markens mullhalt som till exempel skörderesthantering, stallgödsel och odling av mellan- och fånggrödor. Tillsammans använder ni er av kalkylprogrammet ”Odlingsperspektiv” för att se hur förändringar i grödval eller andra faktorer påverkar kolinlagring och odlingsekonomi.

Översyn av dränering

Med hjälp av rådgivningen blir du medveten om de skötselinsatser eller åtgärder som behövs för att optimera gårdens dränering. Den ger dig också en uppfattning om gällande lagar och regler samt vilken miljöhänsyn som du behöver ta när du gör förändringar i din dränering. Rådgivaren går igenom dräneringens påverkan på avkastningen på dina fält och hur dräneringens funktion hänger ihop med växtnärläckage och växthusgasutsläpp. Ni går igenom kartmaterial som till exempel markkarta, täckdikningsplaner och plankartor. Ni diskuterar även hur lönsamheten påverkas av olika åtgärder. Du får också veta om din fastighet berörs av något markavvattningsföretag, vilket kan vara ett dikningsföretag, invallningsföretag eller liknande.

Underhåll av diken

I rådgivningen får du förslag på åtgärder för underhåll av diken som är viktiga för att dräneringen ska fungera. Fokus ligger på huvudavvattningens öppna och täckta diken (rörledningar). Rådgivaren guidar dig genom regelverket och tillsammans går ni igenom kartmaterial som plankartor, markkartor och kartor som visar områden med vattenproblem. Ni diskuterar förslag på underhållsåtgärder som bevarar dikets förmåga att avleda överskottsvatten. Ni går även ut i fält för att få en uppfattning om dikenas status. Andra som berörs av diket får gärna vara med vid besöket, men fokus ska ligga på den lantbrukare som får rådgivning.

Grovfoderodling

Rådgivningen gör dig medveten om var i grovfoderkedjan som förluster av foder och växtnäring uppstår och vad du kan göra för att minska förlusterna. Tillsammans med rådgivaren diskuterar du din målsättning när det gäller kvaliteten på grovfodret.

Ni går också igenom skördesystem, brytnings-tidpunkt för vallarna och konserveringsteknik samt eventuell produktion av majsensilage. Stallgödelspridning och tidpunkt för vallbrott diskuteras med hänsyn taget till förluster av växtnäring, mjölk kvalitet och körskador. Tillsammans tar ni fram en gödslingsplan för vallarna.

Grovfoderproduktion med lägre klimatavtryck och bättre lönsamhet

Denna grupprådgivning samlar 5-15 lantbrukare vid två till fyra tillfällen under ett år både i fält och på sal. I rådgivningen diskuteras lämpliga gödslings- och odlingsstrategier i grovfoderodling med hänsyn till krav på foderkvalitet och lönsamhet. Sambandet mellan gödning och risk för lustgasutsläpp från mark diskuteras som en del i ett bättre kväveutnyttjande. Här är miljömålen om övergödning, grundvatten av god kvalitet och begränsad klimatpåverkan alla aktuella.

Precisionsodling

Rådgivningen hjälper dig att hitta lösningar för att öka precisionen vid spridning av kväve, fosfor, kalium och kalk. Även andra insatsmedel som varierad utsädesmängd och platsspecifik användning av växtskyddsmedel kan diskuteras om intresse finns. Ökad precision leder bland annat till bättre utnyttjande av växtnäring som både minskar förlusterna och är positivt för ekonomin.

Du och rådgivaren går igenom gårdens växtodlings- och gödslingsplaner samt markkartan och eventuella analyser av till exempel stallgödsel eller växtprover.

Du får tips på olika tekniska lösningar som finns, vad dessa skulle kosta och om det är ekonomiskt motiverat med ny teknik på din gård.

Test av mineralgödselspridare

Med rådgivningen får du hjälp att optimera spridningen av mineralgödsel för en jämnare fördelning.

Oavsett om du har en ramp eller centrifugal-spridare är det viktigt att den sprider gödseln jämnt och med den giva som du har planerat. Rådgivningen ökar möjligheten att sprida gödseln jämnt och med avsedd giva oavsett om gödselmedlet är granulerat, prillat eller pelleterat.

När gödseln hamnar där den ska och i den dos som du har bestämt minimeras också riskerna för förluster till luft och vattendrag. Rådgivaren tittar också på gödselmedlets hållfasthet och storleksfördelning eftersom det kan påverka resultatet av spridningen. Både spridning ute i fältet och kantspridning testas.

Kväveoptimering i spannmål

Denna grupprådgivning samlar 5-15 lantbrukare vid två till fyra tillfällen under ett år både i fält och på sal. Träffarna hjälper dig att hitta lösningar som ökar utnyttjandet av kväve i odlingen samtidigt som näringsläckage och växthusgasavgång minskar och lönsamheten i odlingen kan öka. Här är miljömålen om övergödning, grundvatten av god kvalitet och begränsad klimatpåverkan alla aktuella.

Klimatkollen växtodlingsgårdar

Klimatkollen ger dig en bild av vad som är stort och smått på din gård när det gäller klimatavtryck och var potentialen till förbättringar finns. Tillsammans gör rådgivaren och du en beräkning av växthusgasutsläpp på gården med hjälp av uppgifter om vad som förs in till gården och vad gården producerar. Ni resonerar om vilka åtgärder som är prioriterade och hur du kan gå vidare med Greppa Näringens övriga rådgivning.

Ur klimatsynpunkt är ofta kvävehushållning, förbättrad markstruktur och bördighet liksom energieffektivisering viktiga frågor att jobba vidare med.

Klimatkollen upprepning växtodlingsgård

Vid en upprepning Klimatkollen följer du och rådgivaren upp tidigare rådgivning och gör en uppdaterad beräkning av klimatavtrycket på din gård. Ni går igenom förändringar på gården och vilka ytterligare åtgärder som ger ett minskat klimatavtryck. Rådgivaren beräknar en fördelning av klimatavtrycket per kg produkt som odlats på gården.

Växtskyddshantering

Målet med rådgivningen är att minska risken för läckage av växtskyddsmedel till både yt- och grundvatten och att minska riskerna för dig som användare. Du och rådgivaren går igenom hur du hanterar växtskyddsmedel idag. Ni diskuterar möjliga miljöeffekter och säkerhetsrisker. Du får förslag på vad du kan göra för att skydda dig och miljön, exempelvis bra förråd, påfyllningsplats och transport av växtskyddsmedel.

Växtskydd i vattenskyddsområde

Rådgivningen riktar sig till dig som har marker inom vattenskyddsområde eller som kommer att hamna inom ett vattenskyddsområde. Du och rådgivaren går igenom vilka möjligheter gården har för att bedriva en konkurrenskraftig produktion och samtidigt undvika läckage av växtskyddsmedel till både yt- och grundvatten. Grödval och användningen av växtskyddsmedel efter jordart och rörlighet i mark diskuteras. Riskvärdering görs i MACRO-DB. Under rådgivningsbesöket gör ni en översiktlig genomgång av de växtskyddsmedel som används och du får underlag som kan användas i kontakter med kommunen.

Integrerat växtskydd

Integrerat växtskydd innebär att olika åtgärder kombineras för att minska problem med ogräs, svampsjukdomar och skadeinsekter. Målet är att minska beroendet av kemiska växtskyddsmedel samt öka gårdens beredskap genom minskade växtskyddsproblem och större kunskap om förebyggande och alternativa metoder.

Du och rådgivaren går igenom alternativa bekämpningsmetoder och valet av bekämpningsmedel, inte minst för att motverka risken för att skadegörare och ogräs bygger upp sin motståndskraft och blir resistent.

En åtgärdsplan baserad på IPM:s 8 principer tas fram: Förebygg, Övervaka, Behovsanpassa beslut, Överväga alla metoder, Välj skonsamma preparat, Begränsa användningen, Motverka resistens, Följ upp.

Odlingsstrategi med och utan glyfosat

Du går tillsammans med rådgivaren igenom dagens användning av glyfosat på gården. Ni diskuterar möjliga alternativ för att minska eller helt undvika användningen av glyfosat. Med hjälp av ett beräkningsverktyg tar ni hänsyn till maskinkostnader, tidsåtgång för mekaniska alternativ för ogräsbekämpning, avdödning av växtlighet och eventuell förändring av växtföljd.

Ni diskuterar även hur kväveutlakning och andra miljöeffekter påverkas av förändringarna i odlingsstrategin.

Biologisk mångfald i åkerlandskapet

Rådgivningen ger kunskap om olika åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden på gården. Du går tillsammans med rådgivaren igenom gårdens natur- och kulturvärden på och intill åkern och resonerar om vilket värde dessa har för den biologiska mångfalden, det kan bland annat vara blommande grödor, kantzoner och åkerrenar. Ni diskuterar vilka åtgärder som gynnar pollinerande insekter, fåglar och nyttodjur i landskapet. Ni väljer ut vilka åtgärder som är aktuella att testa på din gård på kort och lång sikt och gör en åtgärdsplan för de kommande tre åren.

Potatis och grönsaker

Det finns rådgivning för dig med potatis- eller grönsaksodling. Mer information om dessa rådgivningsmoduler finns på www.greppa.nu. Du kan även kontakta din rådgivare eller länsstyrelse.

Vatten och Våtmark



14A

Våtmarksplanering

En våtmark minskar belastningen av växtnäring samtidigt som den gynnar djur och växter i landskapet. Rådgivningen kan göras både för våtmark med kväverening som syfte, eller för mindre dammar där huvudsyftet är rening av fosfor.

Du och rådgivaren går igenom förutsättningarna för att anlägga en våtmark och besöker de platser som är intressanta. Ni tittar på kartor över fälten och uppskattar våtmarkens tillrinningsområde. Ni diskuterar också hur omkringliggande mark skulle påverkas av en våtmark och troliga framtida skötselbehov. Om en våtmark är lämplig att anlägga på din gård gör rådgivaren en översiktlig uppskattning av kostnader och beskriver vilka möjligheter till finansiering som finns.

14B

Skötsel/restaurering av våtmark

En våtmark måste skötas för att den ska fylla sin funktion. Du och rådgivaren gör en besiktning av din våtmark och rådgivaren kommer med förslag hur våtmarken kan förbättras genom rätt skötsel. Rådgivaren ger en översiktlig beskrivning av våtmarkens status som näringsfälla och värde för den biologiska mångfalden. Du får råd om lämplig skötsel, och ombyggnad om det finns behov av det.

14V

Vattenförsörjning på gården

Rådgivningen ger dig förutsättningar för en mer robust vattenförsörjning på gården med ökad klimatanpassning. Du och rådgivaren gör en uppskattning av gårdens vattenbehov för växtodling och eventuell djurhållning utifrån nuvarande förutsättningar. Gårdens risker och sårbarheter i vattenförsörjningen bedöms och ni tar fram förslag på åtgärder som säkerställer gårdens försörjning av vatten även i framtiden.



41A

Kontroll av foderstater, mjölkkor

I rådgivningen diskuteras anpassning av utfodringen för att optimera kväve- och fosforutnyttjandet samt minska klimatpåverkan på gården. Med uppgifter från kokontrollen eller liknande data går du och rådgivaren igenom nuvarande foderstat och ser om det är möjligt att sänka råproteinhalten i foderstaterna, utan att det påverkar produktionen negativt.

Ni ser över om gården kan minska inköpen av foder genom att utnyttja egenproducerat foder bättre. Tillsammans tittar ni på nuvarande grovfoderanalyser och diskuterar optimal grovfoderkvalitet. Målbeskrivningen ger ett bra underlag till en eventuell grovfoderrådgivning (15A).

41B

Kontroll av foderstater, nöt, lamm och häst

Du och rådgivaren hittar lösningar för att anpassa utfodringen så att kväve- och fosforutnyttjandet hos dina köttjur, kalvar, ungdjur eller lamm optimeras. Ni diskuterar tillväxtplanen för djuren och hur du kontrollerar tillväxttakten. Med utgångspunkt från dina uppgifter om inkalvningsålder, rekryteringsprocent, vägningar och slaktdata justerar ni dina foderstater utifrån att kväve och fosfor ska utnyttjas så väl som möjligt utan att minska lönsamheten.

Rådgivningen kan också vara aktuell för större hästgårdar med egen grovfoderproduktion. Tillsammans tittar ni på nuvarande grovfoderanalyser och diskuterar optimal grovfoderkvalitet. Målbeskrivningen ger ett bra underlag till en eventuell grovfoderrådgivning (15A).

Endags utfodringskontroll, nöt

Rådgivningen går ut på att ni gör en kontroll av utfodrad mängd foder jämfört med planerad mängd. Innan besöket ska du relativt nyligen ha vägt utfodrat foder under en dag och tagit fram aktuella uppgifter om antal djur, dina foderstater, foderanalyser och mjölkleveranser. Rådgivaren jämför innehållet av fosfor och kväve i det som utfodrats med den tillförsel som var planerad. Ni diskuterar hur en eventuell överutfodring påverkar ekonomin, växthusgasutsläppen och näringsöverskotten. Kväve- och fosforeffektiviteten beräknas både före och efter föreslagna åtgärder och i åtgärdsplanen ges ett förslag till en justerad foderstat och hur spillet kan minska.

Betesstrategi

Rådgivningen syftar till att optimera betesystemen och betesutfodringen för att öka växt-näringsutnyttjandet.

Tillsammans går du och rådgivaren igenom dina foderstater, ditt betessystem, skötsel av betena, hur du utformat rastfallor, fröblandningar och hur dessa saker påverkar näringsläckage, växthusgasutsläpp och parasitförekomsten.

Rådgivaren beräknar vid behov växtnäringsbalanser för gårdens beteskategorier med utgångspunkt från betesfoderstaterna. Tillsammans diskuterar ni förslag på förändringar av ditt betessystem, din betesskötsel och tillskottsutfodring.

Klimatkollen djurgårdar

Klimatkollen ger dig en bild av vad som är stort och smått på din gård när det gäller klimatavtryck och var potentialen till förbättringar finns. Rådgivaren och du gör en beräkning av växthusgasutsläpp på gården med hjälp av uppgifter om vad som förs in till gården och vad gården producerar. Ni resonerar om vilka åtgärder som är prioriterade och hur du kan gå vidare med Greppa Näringsens övriga rådgivning.

Viktiga frågor att arbeta vidare med ur klimatsynpunkt är ofta kvävehushållning, utfodring, foderproduktion, förbättrad djurhälsa och energieffektivisering.

Vid ett uppföljande telefonsamtal diskuterar ni hur du kan gå vidare med rådgivning på området.

Klimatkollen upprepning djurgård

Vid en upprepad Klimatkollen följer ni upp tidigare rådgivning och gör en uppdaterad beräkning av klimatavtrycket på din gård. Ni går igenom förändringar på gården och vilka ytterligare åtgärder som minskar din gårds totala klimatpåverkan. Rådgivaren beräknar en fördelning av klimatavtrycket per kg produkt.

Gris



20B och 20D

Klimatkollen djurgårdar

Se beskrivning under Mjölk, nöt, lamm, häst.

50A

Utfodringskontroll, smågris

I den här rådgivningen får du hjälp att ta fram strategier för suggor och smågrisar. Genom att utgå från grisarnas behov i utfodringen slipper du överutfodring och foderspill. Med hjälp av uppgifter om dina tillgängliga foder, antal producerade smågrisar och andra resultat från din produktion räknar rådgivaren och du fram hur mycket fosfor och kväve som går åt. Ni diskuterar också hur du genom att välja rätt foder och ge djuren en god hälsa kan minska förluster av växthusgas och läckage av näring.

50B

Utfodringskontroll, slaktgris

Med den här rådgivningen får du hjälp att anpassa utfodringen för att optimera kväve och fosforutnyttjandet i slaktgrisproduktionen. Rådgivaren utgår från din foderstat, foderanalyser, dina uppgifter om antal insatta och levererade djur, slaktdata, utfodringssystem, samt en rad andra fakta om din gård. Rådgivaren och du resonerar om hur protein och fosfor utnyttjas i din nuvarande foderstat och föreslår åtgärder som minskar eventuell överutfodring. Kväve- och fosforeffektiviteten beräknas både före och efter föreslagna åtgärder och ni diskuterar översiktligt hur djurens hälsa och foderförbrukning påverkar förlusterna av växthusgaser.



30A

Stallmiljö och yttre miljö

Målet med rådgivningen är att göra dig medveten om hur du kan påverka djurens hälsa, foderutnyttjande, ammoniakavgång samt eventuellt förlusterna av växthusgaser när du gör förändringar i ditt stall.

Om relevant för ditt stall ingår följande i genomgången; temperatur, luft rörelser, värmebalans, buller, ventilation, belysning och gödselhanteringen både inne och utanför stallet. Om det är befogat mäts luftens koncentration av ammoniak och koldioxid samt luftens relativa fuktighet. Du och rådgivaren diskuterar även uppsamlingsfällor samt drivningsvägar och andra ytor närmast stallet. För att minska foderspillet diskuteras foder och utfodringsystem.

30C

Byggplanering

Redan i planeringsfasen av ett byggprojekt är det bra att tänka på djurens hälsa och hur man kan minska näringsläckage och ammoniakavgång.

I den här rådgivningen får du hjälp med att planera för ventilation, utfodring, gödsel och ytorna närmast stallet. Råden är anpassade efter djurslag och förutsättningar, men ofta diskuterar du och rådgivaren utformning av foderbord, detaljer i planlösningen och val av olika typer av system. Ni tittar även översiktligt på hur energianvändningen kan optimeras. Rådgivningsbrevet innehåller också skisser på de förslag som ni har diskuterat vilket gör det lätt att gå vidare i byggprocessen.

Energi, biogas och sparsam körning



21A

Energikollen - gruppträff 1

Deltagarna får en övergripande information om jordbrukets energianvändning och hur energianvändningen fördelas inom företaget med för gruppen relevanta produktionsinriktningar. Ni diskuterar också jordbrukets påverkan på klimatet. Rådgivaren går igenom hur du gör en egen energikartläggning på gården och du får med dig checklistor och material. Du kan sedan utföra en energikartläggning på egen hand eller med hjälp av en rådgivare.

21B

Energikollen - gruppträff 2

Uppföljande gruppträff efter att en energikartläggning på de enskilda företagen genomförts. Åtgärder för en effektivare energianvändning utifrån företagets egna resultat diskuteras.

21C

Energikollen - enskild rådgivning

För dig som har djur finns möjlighet att få hjälp av en rådgivare som går igenom energianvändningen i din produktion. Du och rådgivaren kartlägger gårdens direkta energianvändning och gör en översiktlig genomgång av den indirekta energianvändningen. Förslag till åtgärder för energieffektivisering och byte till förnybar energi sammanfattas i en åtgärdsplan. Rådgivaren gör en enkel lönsamhetsberäkning på de möjligheter som finns att spara energi och ekonomi med olika åtgärder.

21D

Energikollen växthus - enskild rådgivning

Rådgivaren genomför en kartläggning av energianvändningen i ett växthusföretag. Fokus är energieffektivisering genom förändringar i odlingsklimat och odlings teknik. Rådgivaren sammanfattar förslag till åtgärder för energieffektivisering i en åtgärdsplan.

22A**Kurs i sparsam körning – grupp**

På kursen i sparsam körning får du genom både teori och praktisk övning lära dig hur du kan minska bränsleanvändningen vid körning med lantbruksmaskiner. En kurs i sparsam körning omfattar en heldag med teori och praktik och en uppföljningsträff. Att kombinera teori och praktik ger chans för ökad förståelse och en långsiktig energibesparande effekt. På uppföljningsträffen får du möjlighet att diskutera sina erfarenheter.

23A**Inspirationsträff om biogasproduktion – grupp**

Det här är en kunskaps- och inspirationsträff i grupp för dig som vill veta mer om biogas. Träffen ger dig en introduktion till framgångsrik produktion av biogas på gården. Den är riktad till företag på landsbygden som är intresserade av att starta biogasproduktion. Rådgivaren som håller i träffen har goda kunskaper om lantbruksbaserad biogas.

23B**Är biogas något för mig?**

Under rådgivningen diskuterar du och rådgivaren vilka förutsättningar din gård har för att producera biogas, med hänsyn till gårdens potential att producera och avsätta biogas. Ni beräknar också hur mycket biogas som det går att producera med tillgängliga substrat som till exempel stallgödsel. Vid rådgivningen diskuteras användning och möjlig marknad för biogasproduktion.

23C**Fördjupad biogasrådgivning inför investering – ekonomi med riskanalys och miljönytta**

I biogasmodul 23C gör du och rådgivaren fördjupade beräkningar inför investeringar i en biogasproduktionsanläggning. Du och rådgivaren beräknar även klimatnyttan och biogödselns värde. Analysen visar under vilka förutsättningar det är möjligt att investera i biogasproduktion. Rådgivningen ska lägga grunden för fortsatt rådgivning i biogasmodul 23D.

23D**Fördjupad biogasrådgivning – Affärsmöjligheter, lagstiftning och planering**

Här får du fördjupad biogasrådgivning, med fokus på affärsmöjligheter, lagstiftning och planering. Den ska ge dig ett bra stöd inför en investering. Rådgivningen inkluderar fortsatt diskussion om nyttor, ekonomisk beräkning och riskanalys, utifrån resultaten som tagits fram i biogasmodul 23C. Rådgivningen ger också vägledning om företagets förutsättningar att investera i biogasproduktion, och du får även ett förslag till tidsplan.

23E**ERFA-grupp kring biogasproduktion – grupp**

Det är ett biogasnätverk som ger kompetensutveckling i grupp för dig som äger en biogas-anläggning eller som vill starta en biogas-anläggning med substrat från djurhållning och biomassa. Nätverket har två till tre träffar per år under ledning av en biogasrådgivare, med möjlighet att bjuda in föreläsare och göra studiebesök.

www.greppa.nu

Layout: 8190 AB

Foto: Mårten Svensson, Janne Andersson, Karin Hugosson,
Maria Fermvik och Alexander Regnér

Tryck: Östertälje tryckeri
April 2025



greppa näringen